

SINT NICOLAAS OP POSTZEGELS

Maarten van den Berg

Op 5 december is het weer zover: Sinterklaasfeest, pakjesavond. Sinterklaas of Sint-Nicolaas is de hoofdpersoon van het sinterklaasfeest.

In de stadsarchieven van Utrecht blijkt dat in 1427 in de Sint-Nicolaaskerk de schoen op 5 december werd gezet om op de sterfdag van de heilige, 6 december, de opbrengst te schenken aan de armen van de stad.

Dat verhaal sluit aan bij mijn jeugdherinneringen. Op 5 december mocht je je schoen bij de kachel zetten met daarin een wortel voor het paard van Sinterklaas. 's Morgens bij het opstaan op 6 december lagen dan bij de kachel de cadeautjes en snoepgoed klaar die Sinterklaas en Zwarte Piet die nacht gebracht hadden. Die dag, 6 december ging door als zijn verjaardag maar in Nederland wordt die tegenwoordig gevierd op 5 december (pakjesavond). Het feest houdt in dat in plaats van cadeautjes te ontvangen, Sinterklaas cadeaus geeft aan ieder kind dat het afgelopen jaar braaf is geweest.

De Sinterklaas zoals we die nu kennen is gebaseerd op de bisschop Nicolaas van Myra, een bisschop uit Lycië, het huidige Turkije. Na zijn dood op 6 december 342 werd Nicolaas voornamelijk in Griekenland en Rusland geëerd, maar doordat hij schutspatroon was van de zeevaarders verspreidde zijn aanhang al snel richting West Europa.

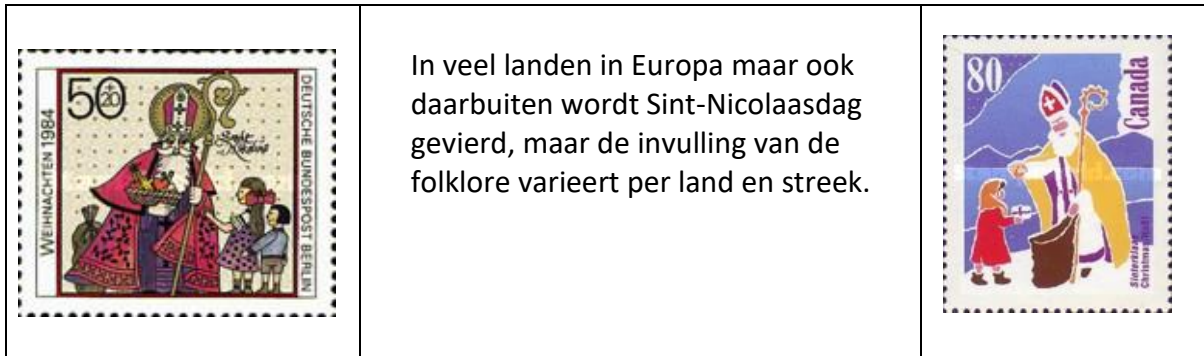
De Sint-Nicolaaskerk waar hij begraven was werd een bedevaartsoord. Eeuwen later, na de inval van de moslims in het gebied, werden de stoffelijke resten van de heilige in 1087 weggehaald en naar Bari gebracht. Toen begon de verering van Sint-Nicolaas grote vormen aan te nemen. Er zijn honderden kerken, kathedralen en basilieken genoemd naar Sint-Nicolaas. In Amsterdam staat de Nicolaasbasiliek, tegenover het Centraal Station. In heel Nederland zijn ruim zeventig kerken aan Sint-Nicolaas gewijd; een derde daarvan staat in Friesland.

Er zijn weinig verhalen bekend over Sint-Nicolaas. Na zijn dood ontstonden de wonderverhalen.

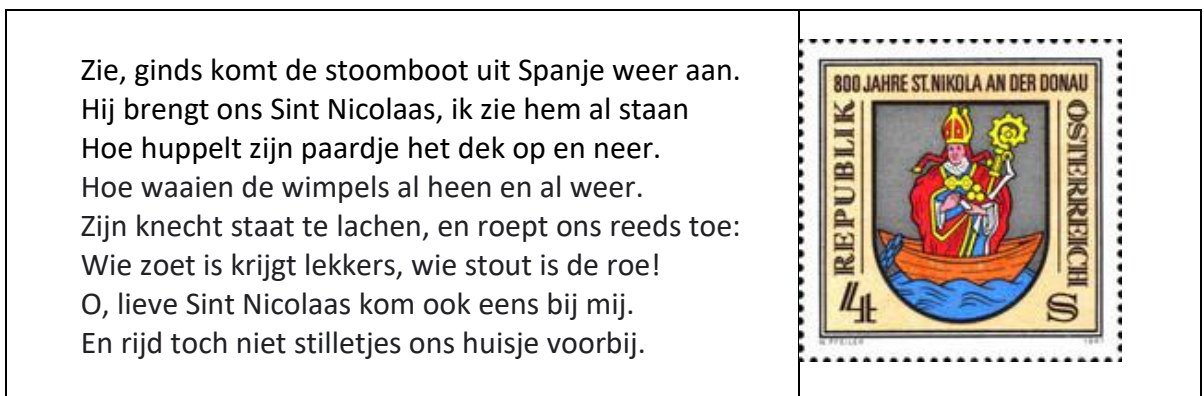
Het verhaal bijvoorbeeld dat hij drie kinderen, die door een slager waren geslacht en in een pekelvat waren gestopt (zie op de postzegel linksonder), weer tot leven wekte, maakte hem tot de beschermheilige van kinderen; de legende dat hij drie meisjes redde van de prostitutie door tot drie keer toe 's nachts heimelijk een zak met goud door het raam te werpen (als bruidsschat) bezorgde hem het patronaat van ongehuwde meisjes en hoeren. Het traditionele aan kinderen vertelde verhaal over de nachtelijke bezoeken van

Sinterklaas waarin hij geschenken komt brengen, gaat waarschijnlijk terug op deze legende. Sint Nicolaas wordt voorgesteld als een statige oude man met een lange witte baard en lange haren, rode mijter en mantel. Hij rijdt op de daken van huizen op een schimmel (paard van Sinterklaas), en heeft als helpers de (zwarte Pieten) roetpieten.

De pakjesavond zoals wij nu kennen kwam pas aan het einde van de jaren '50, toen de welvaart in Nederland toenam na de wederopbouwperiode. Het is overigens een typisch Nederlands verschijnsel. In sommige andere landen worden kinderen wel verwend met lekkernijen of schoencadeaus maar een pakjesavond met het uitpakken van cadeaus kennen we allen in Nederland.

Volgens de overlevering komen Sinterklaas en Zwarte Piet tijdens het sinterklaasfeest in november met de stoomboot uit Spanje aan om cadeaus en snoepgoed te brengen.

In de loop van de tijd is de gedaante van de Sinterklaashulp verschillende malen veranderd, van boeman en knecht tot speelse en vaak ondeugende kindervriend. Er zijn veel postzegels waarop Sinterklaas wordt afgebeeld maar (toen nog Zwarte) Piet komt behalve op een Sinterklaas postzegelvel uit 2013 niet zo vaak voor.

